

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра ФІНАНСІВ
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за бакалаврською програмою
Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування
на тему: «Оподаткування сільськогосподарських підприємств»

Виконавець:

студентка 41 групи ФФБС

Богачук Марія Іванівна

(прізвище, імя, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

професор кафедри фінансів, д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Волохова Ірина Семенівна

(прізвище, імя, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА-2022

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність. Обрана тема дослідження є актуальною, так як оподаткування діяльності аграрного сектору є однією з складних та важливих елементів податкової системи України. Специфіка сільськогосподарської галузі передбачає особливі підходи в оподаткуванні суб'єктів господарювання аграрного сектору. Система оподаткування вважається найважливішим механізмом стимулювання економічного зростання, а також визначає конкурентоспроможність на світових ринках вітчизняної продукції. Система оподаткування, як інструмент державного регулювання соціальних та економічних процесів, повинна знаходити компроміс інтересів суб'єктів господарювання і держави. Державне регулювання аграрної галузі через оподаткування дає можливість сільськогосподарським підприємствам отримувати за допомогою податкових преференцій та податкових пільг можливість здійснювати свою діяльність у сприятливіших умовах. А також вона повинна враховувати умови сучасної глобалізації економіки, а саме – відповідати вимогам міжнародних організацій, членами яких прагне стати Україна.

Наразі в Україні залишається актуальним питання ефективного формування податкової системи. До проблем оподаткування необхідно підходити комплексно, враховуючи як вітчизняні особливості країни, так і засвоєний зарубіжний досвід оподаткування та податкової підтримки виробників сільськогосподарської продукції, а також брати до уваги чітко визначені перспективи та напрямки розвитку. За відсутності цілей та механізмів їхньої реалізації, бачення перспектив, невизначеності пріоритетів, а також відсутність розвинених інститутів демократичної, громадянського суспільства і правової держави, а отже вибір шляху спонтанного розвитку, призведе до неможливості побудови в країні соціально-орієнтованої

економіки. Зазначене обумовило особливу актуальність обраної теми дослідження.

Мета кваліфікаційної роботи: Метою кваліфікаційної роботи є формування уявлення про оподаткування аграрних підприємств, а також виявлення недоліків, дослідження стану функціонування, визначення можливих напрямків вдосконалення податкової системи в Україні, враховуючи необхідні сприятливі умови для прискорення економічного зростання сільськогосподарських підприємств.

Реалізація поставленої мети обумовила виконання таких *завдань дослідження:*

- визначити сутність підприємницької діяльності в аграрному секторі;
- розкрити особливості податкового регулювання агропромислового комплексу в Україні;
- дослідити особливості спрощеної системи оподаткування для виробників сільськогосподарської продукції;
- розкрити основні тенденції розвитку вітчизняного агробізнесу та проаналізувати фінансовий результат діяльності означених підприємств;
- розглянути особливості формування бюджету за рахунок сільгоспвиробників та розрахувати податкове навантаження на їхню діяльність;
- розкрити особливості податкових відносин на прикладі конкретного підприємства – виробника сільськогосподарської продукції;
- визначити перспективні законодавчі зміни в оподаткуванні сільськогосподарських товаровиробників;
- дослідити зарубіжний досвід оподаткування аграрного сектора економіки;
- запропонувати шляхи вдосконалення системи оподаткування підприємницьких структур аграрної сфери.

Об'єктом дослідження є економічні відносини щодо перерозподілу частини створеної вартості через оподаткування виробників сільськогосподарської продукції в Україні.

Предметом дослідження вважаються податки, які сплачуються сільськогосподарськими підприємствами.

Методи дослідження: Під час написання кваліфікаційної роботи були використані наступні методи: діалектичний метод наукового пізнання податків та податкових відносин між державою та платниками податків: юридичними та фізичними особами – виробниками сільськогосподарської продукції. При проведенні моніторингу надходження податків до зведеного бюджету та місцевих бюджетів від виробників сільськогосподарської продукції, а також при характеристиці розвитку агробізнесу в Україні та його фінансових результатів використовувалися методи аналізу, синтезу, трендові математичні моделі. У формуванні результатів дослідження використовувалися графічні, графоаналітичні методи.

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи є Закони України, данні Державної служби статистики України, листи Державної фіскальної служби, статті Господарського кодексу України та Податкового кодексу України, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених щодо оподаткування виробників сільськогосподарської продукції.

Обсяг та структура роботи. Структура кваліфікаційної роботи включає: вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки. Обсяг роботи 79 аркушів, 11 таблиць, 18 рисунків, 3 додатка на 3 аркушах.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

у першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ» розглядається сутність підприємницької діяльності в аграрному секторі, особливості податкового регулювання агропромислового комплексу в Україні. Досліджена особливість спрощеної системи оподаткування для виробників сільськогосподарської продукції;

у другому розділі «РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПРОБЛЕМИ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ» розкриті основні тенденції розвитку вітчизняного агробізнесу та проаналізовані фінансові результати діяльності означених підприємств. Розглянуті особливості формування бюджету за рахунок сільгоспвиробників; розкриті особливості податкових відносин на прикладі конкретного підприємства – виробника сільськогосподарської продукції;

у третьому розділі «ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ» визначені перспективні законодавчі зміни в оподаткуванні сільськогосподарських товаровиробників; досліджено зарубіжний досвід оподаткування аграрного сектора економіки; розроблені напрями вдосконалення оподаткування сільськогосподарських підприємств в Україні.

ВИСНОВКИ

Отже, незважаючи на всі зміни, які здійснюються у сфері оподаткування, завжди залишаються як негативні, так і позитивні сторони. Нинішня ситуація в сільському господарстві свідчить про недостатню ефективність податкової системи як методу непрямой державної підтримки. Саме тому необхідно і надалі вдосконалювати податкове законодавство. Насамперед необхідно

забезпечити його стабільність, що дасть можливість сільськогосподарським товаровиробникам адаптуватись до нього та чітко вибирати для себе оптимальний варіант оподаткування (загальну чи спрощену систему), здійснювати аналіз і розробку пропозицій щодо оптимізації оподаткування агробізнесу. Адже в Україні досить часто відбуваються зміни податкового законодавства, і це є дуже вагомою перешкодою стабільного розвитку агропромислового сектору.

Виконавши усі завдання кваліфікаційної роботи, можна зробити висновки, що сільськогосподарське підприємство є самостійним суб'єктом господарювання, що здійснює діяльність, яка об'єднує відносини з первісної переробки, виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції.

Завдяки проведеному аналізу ми можемо зробити висновок про найбільша частка підприємств, що отримали прибуток – це підприємства галузі сільського, лісового та рибного господарства. Підприємства цієї галузі показують найкращі фінансові результати щорічно, які перевищують середньо українські показники. Проте, деяке зменшення кількості сільськогосподарських підприємств, зменшення суми їхнього прибутку до оподаткування, недостатні обсяги надходжень єдиного податку з сільськогосподарських виробників відносно 1 га площ сільськогосподарських угідь по деяких областях України можуть впливати певні фактори. По-перше, це підвищення собівартості вирощування культур, у зв'язку із девальвацією гривні та нестабільного курсу валюти дорожчає паливо та добрива. По-друге, в Україні недостатньо кадрів із високою кваліфікацією в аграрному секторі. По-третє, це проблема із фінансуванням сільськогосподарської галузі. По-четверте, малий обсяг високотехнологічного виробництва запроваджений у галузь сільського господарства. А також дуже важливим фактором є вплив клімату та ґрунту на здатність тваринних і рослинних організмів до природного відтворення.

Можна зробити висновок, що для того, щоб аграрний сектор міг розвиватися необхідно розглянути такі пропозиції: вирішити кадрові

проблеми, вдосконалити систему управління та організації виробничих відносин, оновити матеріально-технічну базу, вирішити труднощі із фінансуванням, а також забезпечити доступність ресурсів та державної підтримки для кожного підприємницького формування, незалежно від його розміру і форми власності.

Питання підтримки підприємницької діяльності в сільськогосподарському секторі, а також доцільності подальшого розвитку аграрного сектору залишається актуальним, саме тому необхідно виділити такі шляхи розвитку сільськогосподарських підприємств в Україні:

- ресурси та державна підтримка мають бути доступними всім підприємства, незалежно від їх розміру та форми власності;
- сільськогосподарські товаровиробники повинні впроваджувати використання органічних добрив;
- матеріально-технічна база підприємства має постійно оновлюватися;
- з метою розвитку дрібних виробників сільськогосподарської продукції призупинити впровадження мінімального податкового зобов'язання на них;
- кадрові проблеми необхідно вирішити, а також збільшити чисельність кадрів, що мають високу кваліфікацію;
- система управління і організації виробничих відносин потребує вдосконалення.

Відповідно, такий подальший розвиток підприємницької діяльності в аграрному секторі слугуватиме підвищенню ефективності сільськогосподарського виробництва в Україні в майбутньому.

Також попри те, що відбуваються постійні зміни у сфері оподаткування, все одно залишаються як позитивні, так і негативні сторони. Теперішня ситуація в агросекторі показує, що податкова система є недостатньо ефективною, а це означає, що податкове законодавство необхідно постійно вдосконалювати. Перш за все, податкове законодавство

повинне бути стабільним, для того щоб сільськогосподарські підприємства могли адаптуватися та обирати для себе підходящий спосіб оподаткування – за загальною чи спрощеною системою. Також сільськогосподарські товаровиробники повинні мати можливість аналізувати та розробляти пропозиції для оподаткування. В Україні часто вносяться зміни до податкового законодавства, але це заважає агропромислому сектору стабільно розвиватися.

Ефективне формування податкової політики для функціонування аграрних підприємств необхідно здійснювати в такій послідовності:

- 1) оцінити стан фінансово-господарської діяльності підприємства;
- 2) сформулювати напрямки розвитку виробництва, а також джерела його фінансування;
- 3) розрахувати податки, які сплачуватиме підприємство, з врахуванням оцінки стану діяльності підприємства;
- 4) підібрати оптимальну організаційну форму господарювання задля мінімізації податкових платежів;
- 5) розглянути можливі шляхи зменшення бази оподаткування за допомогою використання податкових пільг згідно із чинним законодавством;
- 6) розробити законодавчо врегульовану та обґрунтовану методику визначення бази і об'єкта оподаткування для теперішньої діяльності;
- 7) розробити методику щодо визначення бази та об'єктів оподаткування, враховуючи перспективний план розвитку діяльності підприємства;
- 8) проаналізувати та дати оцінку ефективності податкової політики, а також вплив на прибутковість сільськогосподарського підприємства.

Запропоновані шляхи нададуть можливість як наповнювати бюджети всіх рівнів, так і сприяти розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні.

АНОТАЦІЯ

Богачук М.І. «Оподаткування сільськогосподарських підприємств»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
«07072 Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр та назва спеціальності)

за освітньою програмою «Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування».

(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2022.

У роботі розглядається сутність підприємницької діяльності в аграрному секторі, особливості податкового регулювання агропромислового комплексу в Україні. Досліджена особливість спрощеної системи оподаткування для виробників сільськогосподарської продукції; розкриті основні тенденції розвитку вітчизняного агробізнесу та проаналізовані фінансові результати діяльності означених підприємств. Розглянуті особливості формування бюджету за рахунок сільгоспвиробників; розкриті особливості податкових відносин на прикладі конкретного підприємства – виробника сільськогосподарської продукції. Визначені перспективні законодавчі зміни в оподаткуванні сільськогосподарських товаровиробників; досліджено зарубіжний досвід оподаткування аграрного сектора економіки.

Запропоновано: зменшення податкового навантаження на сільськогосподарських виробників; розглянути можливі шляхи зменшення бази оподаткування за допомогою використання додаткових податкових пільг; зменшення ставки ПДВ на сільськогосподарську продукцію; запровадження інвестиційного кредиту; мораторій на введення мінімального податкового навантаження на дрібних сільськогосподарських виробників.

Ключові слова: податки, оподаткування, сільське господарство, сільськогосподарські виробники, аграрний бізнес.

ANNOTATION

Bogachuk M.I. «Taxation of agricultural enterprises»

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty

«07072 Finances, banking and insurance»

(code and name of the specialty)

for the educational program «Finance, financial management and insurance». –

(title of the educational program)

Odessa National Economics University. – Odessa, 2022.

The paper considers the essence of entrepreneurial activity in the agricultural sector, features of tax regulation of the agro-industrial complex in Ukraine. The peculiarity of the simplified taxation system for agricultural producers is studied; the main tendencies of development of domestic agribusiness are revealed and the financial results of activity of the specified enterprises are analyzed. Features of budget formation at the expense of agricultural producers are considered; to reveal the features of tax relations on the example of a particular enterprise - a producer of agricultural products. Perspective legislative changes in the taxation of agricultural producers have been identified; foreign experience of taxation of the agricultural sector of the economy is studied.

Proposed: reduction of the tax burden on agricultural producers; consider possible ways to reduce the tax base through the use of additional tax benefits; reduction of VAT rate on agricultural products; introduction of an investment loan; a moratorium on the introduction of a minimum tax burden on small farmers.

Key words: taxes, taxation, agriculture, agricultural producers, agrarian business.